

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ : DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ : DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal : Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
egész évre 100 K., félévre
50 K. Egyes szám ára 3 K.

Imádság

egyházkerületi gyűlésen 1922 május 17.

Templomi ünnepélyes hangulat szállja meg lelkünket, midőn most megállunk Előtted, örök Isten, Atyánk az Úr Jézus Krisztusban, hogy munkánk kezdetén imádkozzunk Hozzád, kérve segedelmedet.

Elsőben is vallást teszünk a Te nagyságodról, melyet emberi elme fel nem foghat, emberi szem át nem láthat, csak titkon érző lelkünk óhajtvá sejt; vallást teszünk szeretetednek és kegyelmednek gazdagságáról, mely kiárad égre és földre egyaránt.

Mik vagyunk mi Tehozzád mérve, kiket a világ anyaszentegyházad oszlopainak, világító fákláinak nevez? Bizonyára csak semmik, csak parányi porszemek, telve gyarlósággal, gyengeséggel.

Mit érne minden igyekezetünk, jóra törekvő szándékunk, ha csak a gyarlóság, az emberi gyengeség vezetné célja felé?

Tehetlenségünk érzetében kihez könyöröghetnénk máshoz segedelemért, mint Tehozzád örök szeretet, végtelen kegyelem, ki megerősítheted az ingatag oszlopokat, hogy bizton és szilárdan tartsák az épületet, ki fenntarthatod a világító fáklák lobogását, hogy fényök messze ragyogjon.

Légy segítségül azért mindnyájunknak, kik nemes elhatározással, szent buzgósággal fogunk a munkához. A Te mindenható erőd legyen gyengeségünk gyámola, Szentlelked gyarlóságunk vezére, szereteted érzelmeink irányítója, igazságod gondolataink alapja: így bizalommal, bátorsággal indulunk célunk felé, mely egyházunk és iskoláink felvirágoztatása, ezekben és ezek által dicsőséged és idvességünk munkálása. Ámen.

Berey József.

Egyház

Egyházkerületünk tavaszi közgyűlése.

A tiszántúli egyházkerület ez évi tavaszi közgyűlését f. hó 17. és 18. napjain tartotta gróf Degenfeld József főgondnokunk és Berey József, hivatalára legidősebb esperes elnöklete alatt.

A gyűlést Berey József lelkészi elnök buzgó imádsága után gróf Degenfeld József főgondnokunk nyitotta meg, meleg részvétellel és kegyelettel emlékeztetve meg a messze idegenben elhunyt IV. Károly királyról. A közgyűlés elhatározta, hogy IV. Károly emlékének külön lapot szentel a jegyzőkönyvben. Kegyelettel parentálta el a megnyitó Barcza József debreczeni h. főgimnáziumi igazgatót, Kulcsár Endre és Dr. Nagy Zsigmond nyugalmazott tanárokat, Rácz Gyula nagyhalászi lelkipásztort és Poszvek Irén szatmári tanítónőképzőintézeti igazgatót. Ezután bejelentette, hogy Dr. Baltazár Dezső püspökünk szegénységre jutott egyházi intézményeink felsegítése céljából Amerikába utazott, hogy ott adományokat gyűjtsön. A közgyűlés tagjainak szívéből egyező érzéssel kelt az imádságos óhaj, vajha eredményes, áldásos és örvendetes lenne püspökünk fáradságos útja.

A jelenlevők számbavétele és a távolmaradtak igazolása után az új világi főjegyző, Dr. Tóth Lajos egyetemi tanár és a két lelkészi tanácsbíró, Balogh Ambrus sarkadi és Szele György debreczeni lelkipásztorok tettek esküt, ami után Dr. Tóth Lajos a maga, Balogh Ambrus a maga és tanácsbíró társa nevében mondott köszönetet az egyházkerület szépen megnyilatkozott bizalmáért. Gróf Degenfeld József meleg szavakkal köszöntötte a három kipróbált erejű és munkaképességű férfiút új munkakörükben. Tanárképviselőül Márk Imre (Hajdunánás), Tóth József (Kisújszállás) és Dr. Papp Ferenc (Debreczen), zsinati képviselőül pedig Szalánczy Bertalan e. m. gondnok választatott meg.

Az egyházkerületi közgyűlés a megalakult Gróf Tisza István Tudományos Társaságot minden tényezőjének jóindulatába ajánlja; a lelkész-özvegyek és árvák segélyalapját fenntartó járulékot 1923 január 1-től az eddiginek tizszeresére emelték.

A kegyeleti időnek egy évben való megállapítását nem fogadták el, a lelkész özvegyének és árváinak segítését másképen kívánják megoldani.

A csonka egyházmegyékre vonatkozólag elfogadták azokat az előterjesztéseket, mely szerint a csonka-nagybányai a csonka-szatmárihoz, a csonka-érmelléki az alsószabolcs-hajduvidékihez kíván csatlakozni, míg a csonka-bihari önálló akar maradni. E tárggyal kapcsolatban György Endre, az elszakított máramaros-ugocsai egyházmegye gondnoka kifejtette, hogy egyházmegyéje elszakítván, neki nincs mit képviselnie a kerületen, tehát 50 év óta viselt kerületi tagságáról lemond. Gróf Degenfeld József s vele együtt az egész közgyűlés teljes mértékben mellőzni kívánja György Endre aggályait s kérte őt, hogy kerületi tagságát tartsa meg, aminek György Endre, a közóhajnak engedve, eleget tett.

Az egyes paróchiák ingó beruházásainak váltásértékét a békebeli ötvenszeresére emelték. A kormányhoz sürgősen és nyomatékosan felírt a közgyűlés, hogy a debreczeni egyetem hittudományi karán az egyháztörténelmi és homilétikai tanszék betöltéséről az 1922—23. tanév I. félévében gondoskodják. Az egyházkerület rendkívüli intéző bizottság fenntartását szükségesnek tartották s működési idejét az őszi közgyűlésig meghosszabbították. Tagjai: Sass Béla, Szabó Antal, Dr. Dóczi Imre, Dr. Kun Béla rendes- és Kiss Ferenc, Berey József, Márk Endre, Szalánczy Bertalan póttagok az elnökségen kívül. Az egyházkerület a debreczeni református tanítóképző-intézet felsegítésére száz ezer korona segélyt adott.

B. e. Barcza József utódául a latin-magyar tanszékre Zsigmond Ferenc karczagi, a Karai Sándor nyugalomba vonulásával megüresedett számtantermészettani tanszékre Spániel Vince marosvásárhelyi tanárt választották meg. Elrendelték a tanítóképző-intézetben egy rajz- és egy tornatanári állásra a pályázat meghirdetését. Esküt tett Dr. Hoffer András főgimnáziumi tanár. A gimnáziumi magán- és külön vizsgadíjat 1600 koronára emelték úgy, hogy a belhivatalnokok gyermekei az eddigi 250 K-t fizetik, a szegény tanulók pedig díjmérsékletet kaphatnak. A felvételi vizsgadíj tárgyanként 100 korona.

A népiskolai tanügyi bizottság új előadót kapott Dr. Varga Jenő tanár személyében. A „Tanítók Lapja” ügyében úgy határoztak, hogy minden egyházra csak egy példány járása kötelező s emellett is tétessék kísérlet arra, hogy nem lehetne-e a Debreczeni Protestáns Lapot és a Tanítók Lapját egyesíteni.

Több, kevésbé jelentős ügy letárgyalása után gróf Degenfeld József zárószavaival és Török Imre esperes köszönő szavaival a közgyűlés véget ért május 18-án, déli egy órakor.

Dr. Tóth Lajos egyházkerületi világi főjegyző székfoglaló beszéde.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Hálás köszönetet mondok itt az egyházkerület színe előtt az egyházkerületnek, az egyházkerület egyházainak a kitüntető bizalomért, mellyel en-

gem egyházkerületi világi főjegyzőnek megválasztani méltóztattak.

Kálvinista világi embert nem érhet nagyobb megtiszteltetés, mintha mód és alkalom adatik neki egyházát szolgálni, fokozott ez a megtiszteltetés, ha az elhívás olyan előkelő állásra történik, mint amilyenre én most elhívtam. Fokozott a megtiszteltetés, de fokozott — jól tudom — a kötelesség is. Fokozott különösen most, a mai súlyos időkben, midőn romokban fekvő hazánknak az újjáépítéséről van szó. Ebben a munkában az egyházakra, kálvinista egyházunkra is — mindnyájan tudjuk — nagy feladat vár. Minden szörnyű veszteségeink között is talán a legnagyobb, mert olyan, amit a legnehezebb visszaszerezni, melynek a visszaszerzése a leghosszabb időt igényeli: a vallásos hitnek és ami ezzel együtt jár, az ethikai érzésnek, a morálnak egy olyan esése, merném mondani zuhanása, ami minden ilyen világkatasztrófa nyomán jár s mely sajnós, most sem maradt el. A vallásos hitnek, az ethikai érzésnek, a morálnak a fejlesztése, a megerősítése olyan feladat, mely első renden az egyházakra és így kálvinista egyházunkra is vár. Ebben a munkában egyházunk bizonyára az első vonalban fog állani, amint a múltban is mindig az első vonalban küzdött, amikor hazánk megmentéséről, hazánk újjáépítéséről volt szó.

Újból hálással köszönöm, hogy mód adatott nekem ebben a munkában fokozott hatáskörben résztvenni. Megkönnyíti az én munkámat, hogy az egyházkerületi elnökség bölcs vezetése alatt, kiváló munkatársakkal és olyan előd után dolgozhatom, akinek fényes adminisztratív tehetsége, odaadó munkássága el nem múló érdemeket szerzett a főjegyzői székben is.

Amidőn kérem munkásságomhoz a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi elnökség és a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlés szíves támogatását, amelyet eddig is mindenkor hálással tapasztaltam, — ígérem, hogy egész lelkemből és minden erőmmel azon leszek, hogy kötelességeimet hiven teljesítem.

A békésbánati csonka egyházmegye

múlt hó 20-án tartotta, mint már említettük volt, közgyűlését. Megelőzőleg 19-én délután templomi ünnepély volt, amelynek emlékezetes pontjai voltak: Sebestyén Béla szentesi új lelkipásztor áhítatos imádsága, Koppányi Gyula békésabai lelkipásztor szépen kidolgozott biblia magyarázata, Gönczy Béla vésztői lelkész lelkes szavalata, Bognár Rezső hódmezővásárhelyi kántor énekszólója és Márton Árpád hódmezővásárhelyi lelkipásztornak rapszodikusán megkapó előadása. A helybeli vegyeskar jól sikerült számai emelték a kellemes hangulatot.

A közgyűlés bírósági része megkezdte működését április 19-én délután, míg a közgyűlés ünnepélyes része április 20-án délelőtt folyt le. Ezen a napon megtelt a gyomai nagy templom a hívek seregével, mert mindenki kívánta látni és hallani kedves lelkipásztorunknak esperessé beiktatását.

Pinkóczy Gusztáv végezte a reggeli templomi szolgálatot nagy buzgósággal és lelki építéssel. Ezután b. e. Futó Zoltán esperest parentálta el Harsányi Pál azzal a markánsan jellemző beszéddel, amely lapunk 16. számában jelent meg. Majd Nagy Károly makói lekipásztör és Csathó Zsigmond hivatalára legidősebb tanácsbírák elnökletével, előbbinek tartalmas imádsága után az új esperes beiktatása következett eskütétel után hálás gyermeki szívvel, világosan látó és gondolkodó agyára, megértést kereső lélekre valló beszéddel. Harsányi Pál esperesnek ez a korszerű székfoglaló beszéde önálló füzetben is megjelent, méltó arra, hogy minél szélesebb körben olvassák és eképen cselekedjenek. Eskütétel mellett iktatták be Tóth József lelkészi-, Dr. Eördögh Árpád világi tanácsbíró s Gönczy Béla lelkészi főjegyzőt s több tanítót. Legyen működésük az új esperes vezetésével egyházunkra gyümölcsöző és Isten országa munkásaihoz méltó.

Az ünnepélyes beiktatást 180 terítékes ebéd s azt a délutáni órákban a közgyűlés tárgysorozata többi részének letárgyalása követte. A közgyűlésen csaknem kivétel nélkül jelen voltak az egyházmegye lekipásztörői s világiak is tekintélyes számmal.

Közélet

Hozzászólás.

A Varga Lajos Korálkönyvéhez írott s a Debreczeni Protestáns Lap 15. számában megjelent bírálat két pontjához legyen szabad hozzászólanom.

„Orgonára vagy vegyes énekkarra“. A kettő nem egy. Amint a bírálat helyesen megjegyzi: „nem könnyű ugyanazon kidolgozásban úgy az orgonátétel, mint a karéneklés követelményeinek megfelelni“. A legfőbb tekintélynek, Bach Sebestyénnek korálharmónizációit vizsgálva észrevesszük, hogy a mester, midőn egy cantus firmust négy-szólamú tételbe foglal, az emberi hangnál sokkal könnyebben engedelmessé orgonasípkokra gondol; ezért nála nemcsak nőna, hanem *tredecima* (Ich dank' dir, lieber Heere) — két oktáva (Ermuntre dich), sőt ennél is nagyobb távolságok vannak a basszus és tenor szólamok között. A zenetörténet szerint: „Bachnak a szólamait énekelni nem könnyű“; hozzátehetjük: fenti esetekben nem is célszerű, mivel pl. a következő énekkari partitúra összeállításban: „Fis, g₃, h₂, h₂“ — a basszus szólamot a nagyon magas tenorral szemben könnyen az elszintelenedés veszélye fenyegeti.

A Varga J. korálkönyvét nem ösmerem, az énekkarvezetőknek azonban azt a tanácsot adom: ha érzik, hogy az énekkar „nem hangzik“, a dallamot az általuk vezetett és jól ösmert karnak sajátosságaira való tekintettel (pl. szép, tömör basszus, magas, hajlékony tenor stb.) — írják át maguk; így megmentik az énekeseket a megerőltetéstől, az egész kart pedig az elszintelenedés és kiabálás kellemetlen hatásától.

A másik a közjáték kérdése. Idevonatkozólag utalok a Reformációban 1921 őszén névtelenül megjelent, „a gyülekezeti éneklés hangszeres kíséretéről“ című cikkemre, — melyben a közjátékokról is szólva, azok ellen — sokadmagammal együtt — kb. a következő indokolással foglalok állást:

1. amúgy is vontatott éneklésünket még lassúbbá, unalmassá, sokszor teljesen léleknélkülivé teszi;

2. a verssorokat indokolatlanul én *jogtalanul* szétszaggatja; (hitvány férges vagyuk, arra... közjáték... méltóztat szb.);

3. ellene mond annak a nagyon fontos principiumnak, mely a református istentiszteletben az orgonának csak kísérő, kitöltő szerepet juttat, megfosztva azt minden önállóságra való törekvéstől. Csak kitölteni van joga ott, ahol különben **úr** támadna, nem pedig gátolni és szétszaggatni!

Végül nem érv gyanánt, még csak nem is tekintélyekkel való takarózás kedvéért, csupán példaképpen hozom fel, hogy: a genfi székes-egyház orgonistája Barblan, zeneakad. igazgató, hangversenyművész, zeneszerző nem alkalmaz közjátékokat; Budapest minden templomában folyékonyan, lendületesen szárnyal az ének; Debreczenben is több, mint egy éve megszüntették minden templomban simán, észrevétlenül, minden különösebb ellenzés nélkül. A közjátékokat elfogja tüntetni, mert átgázol rajta a lelki kálvinizmus térhódítása. Kisújszállás.

Nagy László.

Új csapásokon — a központosítás felé.

D) Egyházközségi szükséglet:

1. 1028 rendes lelkész, 336 lelkész 20 szolgálati éven felül à 110 q = 36,900 q, 336 lelkész 10—20 szolg. év között à 100 q = 36,000 q, 336 lelkész 1—10 szolg. évig à 85 q = 28,900 q 91,560 q búza ára.

2. 250¹¹ segédlelkész 83 à 30 q = 2490 q, 83 à 25 q = 2075 q, 84 à 20 q = 1680 q 6245 q búza ára.

3. 1020 templom fenntartási költsége à 5 q 5100 q búza ára.

4. 1028 lelkészi lak fenntartási költsége à 5 q 5140 q búza ára.

5. 40 (?) önálló énekvezér à 40 q 1600 q búza ára.

6. 980 (?) nem önálló énekvezér à 4 q 3920 q búza ára.

7. 2552 tanító fizetése 750 tan. 20 szolg. éven felül à 70 q = 52,850 q, 750 tan. 10—20 szolg. év között à 60 q = 45,300 q, 755 tanító 1—10 szolg. évig à 50 q = 37,750 q 135,900 q búza ára.

¹¹ A segédlelkészek száma 1914-ben a közokt. miniszt. jelentése szerint 380 volt. Ebből tekintettel az alföldi nagy községekre és Budapestre, 250-et vettem fel. A konvent 46—1916. számú útasítása szerint a segédlelkészek számát 1/5-ében állapította meg az 1919-iki számítás, én pedig buzditásul megharmadoltam őket a fizetést illetően.

8. 2552 tanterem (1114 iskolában) és 1114 iskola fenntartási költsége à 0·25 q 278·5 q búza ára.

9. 2 óvónő à 40 q 80 q búza ára.

10. 2 óvoda-épület fenntartási költsége à 1 q 2 q búza ára.

11. 1008 egyházközség igazgatása à 0·5 q 504 q búza ára.

12. 300 harangozó és egyházi à 5 q 1500 q búza ára.

13. 200 más egyházi alkalmazott (becsüs stb.) à 5 q 1000 q búza ára.

14. Adók s illetékek à 0·5 q 500 q búza ára.

15. Biztosítás tűzkár ellen à 1 q 1004 q búza ára.

16. Gazdasági épületek javítása (az ilyen épületek számáról a legkisebb adatom sem lévén, nem is vettem fel e címen semmit).

17. Kb. 4500 helyiség (lelkészirodák, tanteremek, hivatalos szobák) fűtésére 450 vagon tűzifa à 20,000 K, 4500 q búza ára.

1—17. összesen 258,833 q búza ára.

A), B), C), D) alattiak összesen 311,576 q búza, amely 2000 K-ás búzaár mellett 623.152.000 K, 3000 K-ás búzaár mellett 934.728.000 K. Ilyen óriási szükségletre hol vesszük a fedezetet? Külföldi hit-sorsosaink közül az angol, ha nem segített bennünket befolyásával a békekötésnél, bizonyosan nem segít pénzével a békekötés után; a holland reformátusság vagyonos, de kicsiny ily méretű és tartós áldozatokra; a német protestánság, ha akarna is segíteni bennünket, mint fegyvertársát, nem teheti, mert ő is szorongatott helyzetben van, s biztos kenyér nélkül. Az Amerikában élő magyar reformátusság részvétellel gondolhat reánk, tett és tesz is valamit, de az ő dollárjaik sem megolvashatatlanok, s nem lehetnek milliárdosok e tőlünk elszakadt véreink, s bizonyos határig mehet csak áldozatkésztségük, még ha „Énekeskönyv“-et adunk is nekik ellenértékül.

Az államtól kérjük tehát az 1848. XX. t.-c. alapján a pótlást, s azt, hogy e segítség mennyisége törvényben is kimondassék, s évről-évre a költségvetésbe fölvétessék? De várhatunk-e tőle kielégítő évi segítséget akkor, mikor tudjuk, hogy az államban az állam a legszegényebb, amit bizonyít az is, hogy az 1921—22. számadási évben az $\frac{1}{3}$ -ra csonkított országnak 26 milliárdos költségvetéssel kellett megindulni, s még feléig sem ért el az évnél, már is túllépte az előirányzatot, s a már beszédett vagyonváltságot is hihetőleg folyó kiadásokra kellett elköltötenie. Nem állami közép-, népiskolák segélyezésére mindössze $21\cdot4 + 177\cdot5 = 198\cdot9$ millió, egyházak javadalmazására pedig $31\cdot2$ millió K van felvéve. Ebből az egyenlőség és viszonyosság alapján 49·7 milliót igényelhetnénk. (1918-ban egyházunk és iskoláinknak összesen 15 millió koronát fizetett.) De remélhetjük-e igényünk kielégítését akkor, mikor a kormány az állam szorongatott és zilált pénzügyi helyzetében, s már a jóvátétel előtt is arra hívta

fel egyházi főhatóságunkat, hogy a törvényen nyugvó tanári személyi pótlékok fizetését teljesítse az egyház alkalmazottaival szemben. Hát a jóvátétel fogyanatosítása esetén, melynek törlesztése 30 évre, tehát egy rövid emberöltőre terjedne, mit várhatunk?! Nem várhatjuk-e azt, hogy még az államsegélyes szerződéseken alapuló segélyeket, a tanítói fizetés kiegészítését is megszünteti, sorunkra hagyva bennünket öröklött intézményeinkkel. De ha támogathat is, a 49·7 millió segítség ma már nagyon kicsi segítség volna, 24,850 q búza 2000 K-val számítotán.

De kérhetnők végül az 1848. XX. t.-c. 3. §-a alapján nemcsak szükségleteink fedezetlenül maradt részének pótlását állami évi dotáció alakjában, hanem annak betűszerinti végrehajtását is, még pedig a jövőre is tekintettel 350,000 q búzatermést biztosító földterület kihasítását a földbirtok-reform kapcsán, vagyis 150.000 vagy csak 100,000 kat. hold földet a 4 egyházkerület vármegyéinek területén. Ez, egy kat. hold jó búzatermő földet 30,000 K-val számítva, 4·5 milliárd koronának felel meg.

Az 1919-iki számítás egész Magyarország reformátusságának szükségletét, tervbevett számos új alkotással együtt, 80 millió K-ban és ennek tökéjét 4%-kal 2 milliárd K-ban állapította meg. Hol vagyunk ma ettől a megcsonkított Magyarország reformátusságának majdnem 1 milliárdos évi szükségletével? Pedig nem is arra törekszünk, hogy új templomokat, iskolákat építsünk, hanem csak arra, hogy a régi, öröklött javakat ki- és megtartozhassuk, fenntarthassuk és átszarmaztathassuk egy jobb jövőre?! De nem tudom, tudna-e most az állam valami módot arra, hogy bennünket ilyen végkielégítésben részesítsen, mert ezt csak a földbirtokosok kármentesítésével tehetné meg. De nem lenne időszerűtlen dolog megpróbálni.

Ha tehát sem külföldi segítségtől, sem az állam rendes s biztos évi dotációjától nem remélhetünk nagy szükségünkben fedezetet, magunkban kell keresnünk a forrást. Mivel pedig ingatlanunk nem lehet sok (hozzávetőleges számításal 30—35,000 kat. hold), s ez idő szerint jövedelmük sem nagy; tőkénk s alapítványaink összege a szükséghez mértén kevés, először is adóterhet viselő erőnkkel kell számot vetnünk, hogy a jelenben is meg tudjunk valahogy élni, de révén a jövőnek is át tudjuk menteni öröklött intézményeinket. Adózási rendszerünket azonban meg kell változtatnunk úgy az adóalapot, mint az adókulcsot és a fizetés eszközét illetőleg.

Az eddigi állami egyenesadó nekünk nem jó és elégséges alap, — s talán már az államnak sem. Jobb és igazságosabb lenne:

1. földbirtoknál a birtokra kat. hold után kg. búzának aug. 15-iki vagy szept. 1-i ára alapján kivetett, s progresszív haladó pénzadó, a korona valuta helyett tehát búza valutára, s kat. tiszta jövedelem helyett a föld hozamára, mely országos átlagban 7·6 q búza, épített adózás:

1. Földbirtoknál:

Birtokkategoria kat. holdig	Országos átlag hold	Ref. keresők kb. száma	Birtok- mennyiség kat. hold	Kat. holdan- ként adókulcs kg. búza
0—5	(1·9)	75,120	142,728	1= 5718q 2=38024q 2·5=1278q 3·5=44800q 5= 1490q
5—10	(7·3)	58,770	429,021	
10—50	(19·4)	98,000	1,901,200	
50—100	(66·7)	7,667	51,139	
100—1000 ezeren felül	(371) (1812)	3,450 165	1,280,000 298,000	
Összesen				91310q

Ezt az adót fizetnék azok a jogi személyek (bankok, részvénytársaságok, legeltető, tehéncsordát tartó társaságok stb.) is, melyeknek ingatlan tömegében református vallású egyének is részesek, de csak a református vallásúak vagyónrészesedésének arányában.

Ingatlanok, melyeket tulajdonosa (gondnokság alatt álló, árva, özvegy, tisztviselő stb.) nem maga műveli és művelhet, hanem haszonbérbe adattak, s adatnak, szintűgy adóznak, de azzal a különbséggel, hogy:

a) a terméshozamra épített adót vagy egészen a haszonbérelő, mint aki az ingatlannak közvetlen hasznát veszi, fizeti búza valutában, a tulajdonos pedig az ingatlan kat. tiszta jövedelme után kivetett állami egyenes adónak 25%-át;

b) vagy pedig a tulajdonos fizeti az egész adót búzavalutában, de csak abban az arányban, amelyben az állami egyenes adóhoz országos törvény szerint hozzájárulni köteles, jelenleg $\frac{1}{10}$ részben, a többit $\frac{9}{10}$ részén pedig fizeti a haszonbérelő, még ha nem református vallású is.

Ezt előbb vagy országos törvényben kellene kimondatni, vagy pedig a haszonbéri szerződésbe rendeleti úton felvételni, s reánk is vonatkoztatni.

2. A III. osztályú kereseti adó helyébe a forgalmi adó lépne, mint alap mindazoknál, kik ennek lerovására forgalmi adókönyvecskét váltani, vagy a forgalmi adót évi, félévi vagy negyedévi átalány összegben fizetni kötelesek. Ezeknek a progresszív adókulcsa a következő lenne:

Fizetné:	K forg. adót fiz.	forg. adójának	2 ^o /o-át
1—1000	"	"	2 ^o /o-át
1—5000	"	"	3 ^o /o-át
5—10000	"	"	5 ^o /o-át
10—20000	"	"	12 ^o /o-át
20—30000	"	"	15 ^o /o-át
30—50000	"	"	20 ^o /o-át
50—100000	"	"	30 ^o /o-át
100—200000	"	"	40 ^o /o-át
200000 K-n felül	"	"	50 ^o /o-át

Hogy mennyire lehetne számítani, nem tudhatni, de jelentékenyen többre a mai III. osztályú kereseti adó után kivetett összegnél.

Részvénytársasági alapon létesült üzletekben, kereskedésekben helyet foglaló református vallású egyének egyházi adóját a társaságban részesedés arányában a részvénytársaság volna köteles leróni.

Dr. Nagy István.

(Folytatjuk.)

Az Orle szünidei tanfolyama.

Az Orle vezetősége, elnökének Amerikába indulása előtt úgy határozott, hogy a szünidei tiznapos tanfolyamot a júniusi határidőről augusztus 22—31. napjaira teszi át és szeptember 1-én, nyomban a tanfolyam után lesz az Orle kongresszus.

Az elhalasztás mellett sok, igen megfontolandó indok esett a latba. Sok lelkésztestvérünk, tekintettel a magas utazási díjakra, kérte, hogy a tanfolyam a kongresszussal egyidőben tartassék, mások azt nehézményezték, hogy a gazdálkodással foglalkozó lelkészek június végén igen erősen igénybe vannak véve a mindennapi kenyér begyűjtésével. A városi lelképásztorok azért kifogásolták a júniusi terminust, mert nekik különböző évvégi vizsgálatokon kell részt venniök, mint vezetőknek, míg az előadók egy része mint érettségi vizsgálati elnök lett volna kénytelen távol maradni. Mindezekhez járult az az ok, hogy a júniusi tanfolyamon sem Dr. Baltazár Dezső püspökünk, sem Dr. Ravasz László püspök nem jelenhetett volna meg külföldi útjuk miatt, már pedig mindakettlen kívánnak tevéleges részt is venni a kongresszuson. Az augusztusi határidőnek kedvez az is, hogy ekkor lehetséges lesz az elszállásolást egy internátusban megoldani.

A tanfolyamon előadásokat fognak tartani: Dr. Erdős József, Dr. Lencz Géza, Kiss Ferenc, Dr. Varga Zsigmond, Dr. Sz. Kun Béla, Dr. Tankó Béla, Dr. Mitrovics Gvula debreczeni egyetemi tanárok, Bilkei Papp István, Hamar István budapesti, Pongrácz József, Dr. Vass Vince pápai, Marton János sárospataki, Dr. Erdős Károly és Csikesz Sándor debreczeni theol. tanárok, Czeglédy Sándor győri esperes, Forgács Gvula péczeli, Dr. Révész Imre debreczeni lelkészek, Dr. Benedek Zsolt konventi előadó, Arokháty Béla budapesti zeneakadémiai tanár, Dr. Csörsz Károly debreczeni egyetemi tanársegéd. Ezekon kívül Dr. Baltazár Dezső és Dr. Ravasz László püspökök.

A kongresszusra már számosan jelentkeztek, úgy hogy már csak 35 hely áll rendelkezésre. Aki tehát részt akar venni a tanfolyamon, igyekezzék jelentkezni és 400 koronát a jelentkezéssel együtt küldjön be Csikesz Sándor Orle titkár címére (Kiscesány-Oszió, Baranya vm.). Az egész tíz napi el látás nem igen fog 600 koronánál többre kerülni. Kedvezményes jegyekről nem gondoskodhatik az Orle; forduljon mindenki az illetékes püspöki vagy esperesi hivatalához.

A Magyar Keresztyén Ifjúsági Egyesületek

vezetősége május 9—12. napjain konferenciára gyűlt össze Péczel községbe. 36 helyről 105 evangéliumi munkás jött el, közöttük lelkészek, tanítók, világi foglalkozásúak s theologusok Pápáról és Patakról.

A konferencia elejétől végig minden részletben gazdag áldásokat nyújtott. Vigasztaló számunkra, hogy a csonka ország ifjúságának vallá-

sos nevelésén, Jézus Krisztushoz való vezetésén egyértelműen dolgoznak az ország bármely részén levő gyülekezetben.

Kiváló előadások keretében újabb útmutatást és ösztönzést nyertünk a nagy és nemes munka folytatására. Az egyes beszámolások meggyőztek arról, hogy a magyar ifjúság lelke értékes kincs, mely el van ugyan most maradva, de gondos vezetéssel ismét beállítható Krisztus szent szolgálatába. Sok embernek az a véleménye, hogy a magyar ifjúsággal nem érdemes foglalkozni, mert hálátlan s nem veszi be az irányító eszméket. Különösen mondják ezt a falu ifjairól. Aki azonban a vezető konferencián jelen volt, az hallhatott bizonyosságteltet amellet, hogy mint minden belmisz-sziói munka türelmet, odaadó igyekezetet kíván, úgy az ifjúsággal való foglalkozás is nem máról holnapra, hanem hosszú fáradozás után áldásos eredményt mutat.

A konferencia előadói voltak: Megyeresy Béla, Karácsony Sándor a B. R. K. I. E.-ből, dr. Szilassy Aladár, a magyar ker. ifj. munka első megindítója; Siordet Jakab, a genfi titkárképző iskola vezetője; dr. Fries Károly, genfi ifjúsági egyesületi főtitkár; ifj. Victor János és dr. Tankó Béla.

Az előadások keretében minden vezető munkás teljes világosságot nyert munkájának legnagyobb nehézségeire is. Az előadások naponta délután 9 órától 1 óráig, délután 4-től 8—9 óráig tartottak. Egy este minta ifjúsági egyesületet mutatott be a rendezőség, egyszer pedig cserkész tábor-tűz mellett csendült fel az Isten dicséretének s hangzott az Úr szava. Felejthetetlen emlékekkel távozott mindenki e fenséges jelenet hatása alatt éjjeli nyugovóra.

Az egész konferenciáért nem hiába imádkozott sok magyar lélek s az eredményekért és áldásokért szálljon dicséret, dicsőség az Úr nevére! Vajha eljutnának ez áldások mindnyájunk lelkébe! Adja a magyarok Istene, mert így remélhetünk igazán elnyomásból feltámadást, szabad hazát.

Mezey Béla.

Halottaink

Szentpétery István tiszamogyorósi református lelkipásztor, életének 61., lelkipásztorkodásának 33. évében, másfél évi hosszas szenvedés után, május 12-én Tiszamogyoróson elhunyt. A felsőszabolcsi református egyházmegye — melynek többrendbeli tisztviselője, ellenőre, majd hosszabb időn át betegségéig pénztárnoka volt — benne egyik legbuzgóbb lelkészét, a lelkiismeretes kötelességteljesítőnek, egyháza javát még saját kárán is munkáló papnak, a makulátlan kálvinista jellemnek s becsületességnek legszebb példáját veszítette el. Temetése nagy részvét mellett, s a környékbeli papság szép számú jelenlétében május 14-én, vasárnap délután folyt le. A temetési szertartást Vass Mihály gégenyi lelkész és Görönbei Péter nagykállói lelkész, volt esperesek végezték, a sírnál pedig Kovács Lajos kisvárdai lelkész, felsőszabolcsi esperes és Porzsolt Ferenc tiszaszentmártoni lelkész mondtak utolsó „Isten hozzád“-ot az elhunytak.

Özvegye és öt gyermeke gyászolja. Legyen csendes pihenése, emlékezete áldott!

Különfélek

Dr. Baltazár Dezső püspökünk folyó hó 7-én indult Budapestről, 8-án érkezett Hamburgba s onnan 10-én az Orduna nevű hajóval elindult, hogy Anglia érintésével megérkezék Amerikába. Megérkezésének híret a napokban várjuk.

A debreczeni református főgimnázium „Arany János” Önképzőköre május 13-án, délután a főgimnázium tornacsarnokában évzáró ünnepélyt rendezett. Az ünnepélynek különösebb érdekességet az adott, hogy az az osztály búcsúzott most a gimnáziumból, amelyik az első évét a háború kitörésekor, 1914-ben kezdte el. Nagyon szépen jelmezte a keservek esztendejében felnőtt ifjú lélek állapotát a zenei nyitányt követő beszéd, melyet Bodor György 8. o. ifjúsági elnök mondott meghatározó formában. Majd Kerekes Ernő 8. o. tanuló szavalta Várad Antal „Petőfi a Hortobágyon” c. költeményét az ifjúsági vonóshatos kísérete mellett. A gondos titkári jelentés után Sáfrány Zsigmond 8. o. t. Petőfi dalokat énekelt, Hegedüs Kálmán 8. o. t. pedig Kelemen Géának a Vihar álma c. költeményét szavalta el. Mindkettőt élénk tetszéssel kísérte a nagyszámú hallgatóság. Az estélynek kimagasló pontja volt Sophokles Antigoné-ja egyik részletének eredeti görög nyelven, korszerű jelmezben, ügyes taglejtéssel, alapos megértéssel való előadása. A helyes megtanítás és jól hangsúlyozott, gondos beszéd, a jó rendezés és teljes siker Dr. Szeremley Béla főgimnáziumi tanár érdeme. A szindarab előadásában Kerekes Ernő, Seres István, Dálnoki József, Jóna István és Solymossy József vettek tevőleges részt.

Könyves Tóth Kálmán, a debreczeni lelkész kar Nesztora lelkipásztor pályájának hatvanadik fordulójára tekint immár a nyolcvanhatodik életének magaslatán. A szellemi frissességgel megáldott férfiúnak szívből kívánjuk, hogy Isten kegyelméből sokáig éljen, gyönyörködtetvén minket kedves költeményeivel és egyéb írásaival. Ad multos annos.

A debreczeni református tanítóképző-intézet növendékei folyó hó első felében Dr. Ecsedi István tanár vezetésével megtekintették a Szinva völgyét: Diósgyőrt a vasgyárral, a szénbányát, papirgyárat, a Hámori tavat stb. A tanulságos kirándulás maradandó nyomokat hagyott az ifjak lelkében.

A református leányközépiskola Debreczenben f. hó 9-én igen sikerült és tartalmas szülői értekezletet tartott.

A Csokonai-kör május 13-án, délután Molière emlékére felolvasó ülést tartott, amelyen dr. Körösi Kálmán alelnök lelkes és hazafias megnyitója után dr. Hankiss János egyetemi m. tanár tartott magvas, kidolgozott és szépen előadott értekezést Molière-ről. Az ünnepség kellemességét növelte az, hogy László Gyula, Heltay Andor és Szigeti Jenő megkapó részleteket mutattak be a nagy francia író vigjátékaiból.

A sárrétudvari gyülekezet április 30-án iktatta be ünnepélyesen új lelkipásztorát, Nagy Ferenc

volt amerikai (roebingi) lelkész. A beiktatást F. Varga Lajos esperes végezte remek beszéddel, majd az új pásztor mondotta el beköszönő beszédét 2 Kor. 4. alapján, magával ragadva és megnyerve híveinek szívét. A beiktató ünnepség legkimagaslóbb pontja az volt, hogy az egyház 250 szegény gyermeket vendégelt meg ez alkalomból. Legyen Isten áldása az új pásztoron s gyülekezetén!

Csere. Melyik lelkész volna hajlandó kis faluból cserélni alföldi városban levő állami vallás- tanító lelkésszel. Cím a kiadóhivatalban.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1461—1922. sz.

Valamennyi iskola Igazgatóságának.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak folyó évi április hó 29-én 42,712. szám alatt kelt leírátát alább közlöm.

Debreczen, 1922. évi május hó 12.

Kiss Ferenc,
püspök-helyettes.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

42,712—1922. sz. III/a.

Valamennyi tanfelügyelőnek és tanfelügyelőségi ki- rendeltség vezetőjének, valamennyi tankerületi kir. Főigazgatóságnak és felső kereskedelmi iskolák Főigazgatóságának.

Vonatkozással folyó évi 6411. számú, a Magyar Jövő-nap tartása tárgyában kiadott rendele- temre, felhívom Címet, tegye meg a szükséges lépéseket, hogy a Magyar Jövő-nap ünnepéye azokban az iskolákban, amelyek azt a váratlan országos gyász miatt április hó 2-án nem tartot- ták meg, tekintettel arra, hogy az ünnepségre az előkészületek már megtörténtek, még az iskolaév folyamán, esetleg az iskolai záróvizsgálat keretében megtartassék.

Budapest, 1922 április hó 29.

A miniszter helyett:

Olvashatatlan
államtitkár.

1447—1922.

Pályázat.

A békésbányai egyházmegyébe bekebelezett s nyugdíjazás folytán megüresedett füzesgyermati református egyház lelkészi állására pályázatot hirdetek.

Javadalom:

1. Lakás kerttel természetben, háztisztítás, ké- ménykotrás.

2. Késszépénz 400, azaz négyszáz korona az egy- ház pénztárából, évnegyedenkénti előleges részle- tekben.

3. 40 mm. 95 kg. búza.

4. 31 mm. 50 kg. árpa.

5. Kettő öl kemény tűzifa (egy öl 35.4 mm.).

6. Stóla az egyházi felső hatóságok rendelete szerint.

7. Egy egész telek föld, az utána járó legelő il- letőséggel, melyet maga munkáltat, a földadót — mint tulajdonos — az egyház fizeti. Tagosítás foly- tán e papi illetmény föld 86 kat. hold és 1289 négyszögöl.

8. Állandó káplántartás. A segédlelkész java- dalmazására 1000, azaz egyezer koronát az egyház fizeti. Az ezen felüli esetleges költség a rendes lel- kést terheli.

A pályázati kérvények kellően felszerelve Har- sányi Pál esperes címére, Gyoma (Békés megye) küldendők. Az állás a választás jogérvényes be- fejezése után azonnal elfoglalandó.

Pályázati határidő: június 4.

A megválasztott lelkész a nyugdíjazott lelkész- nek beruházásokért 8000, azaz nyolcezer koronát tartozik fizetni. A füzesgyermati presbiterium 14—1921., a békésbányai egyházmegye 121—1921. és a tiszántúli egyházkerület 574—1921. számú határo- zata szerint a nyugdíjazott lelkész haláláig e fenti lelkészi javadalomból fog kapni évenként 25 mm. búzát és 15 mm. árpát, mely illetmény Kovács Ká- roly nyugdíjazott lelkész úr halála után még egy évig özvegyének is kiszolgáltatandó.

Azon pályázók, kik pályázati okmányaik aján- lott visszaküldését óhajtják, szíveskedjenek az eh- hez szükséges postabélyeget kérvényeikhez mellé- kelni.

ad 1447—1922.

A Debreczeni Protestáns Lap f. évi 19. számá- ban megjelent eme pályázati hirdetéshez pótlólag még a következőket közlöm:

A füzesgyermati egyház presbiteriuma az is- kola-udvar arányosítása végett a több mint egy kat. hold lelkészi beltelekből 170 négyszögöl terület iskola-udvar céljaira leendő átadását kérte a fe- llettes hatóságoktól. Az egyházi hatóságok ez irányú rendelkezése az új lelkészre kötelező leendő.

Debreczen, 1922 május 18.

Kiss Ferenc,
püspökhelyettes.

Pályázati hirdetmény.

A hajdunánási református főgimnázium igaz- gatótanácsa pályázatot hirdet

a) egy latin-történet-,
b) egy földrajz-természtrajzszakos rendes ta- nári és

c) egy történelem-földrajzszakos helyettes ta- nári állásra, mely egy év múlva rendes tanárral töltetik be.

A rendes tanárok törzsfizetése a főgimn. pénz- tárából 2400 K, mely 3600 K-ig emelkedik, 200 ko- ronás ötödéves korpótlék öt ízben, lakáspénz a mindenkori alapfizetés negyedrésze, ezen felül az állami pótlékok. A helyettes tanár összajadalma 2400 K és az állami pótlékok.

A földrajz-természtrajzszakos tanszékre a ki- nevezés joga az államot illeti, ezért a folyamodvá- nyok a V. K. Miniszter úrhoz címzendők. Pályáz- hatnak református vallású tanárok és tanárjelöl-

tek. Menekültek megfelelő figyelemben részesülnek.

A keresztlevéllel, érettségi bizonyítvánnyal, tanári oklevéllel, előbbi alkalmazásokat, katonai viszonyt, a forradalmi időszak alatti magatartást igazoló okmányokkal és orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeket június 20-ig kell benyújtani az igazgatóságához. Az állások szeptember 1-én foglalandók el.

Benkő Lajos,
ig. tan. elnök.

2—1

Márk Imre,
igazgató.

Pályázat

a szegedi református egyházközség orgonista-kántortanítói állására.

Kivonat a díjlevélből.

Javadalom: 1. Kézpénzfutás az egyház pénztárából évi 1000 K. 2. Törvényszerű lakbér és kertválság. 3. Megfelelő fizetésekiegészítő államsegély. 4. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint.

Kötelességek: A presbiterium által kijelölt osztályok, ezidőszerint a III—VI. vegyes, díjlevél szerint az elemi iskolai I—VI. osztály és ismétlőiskola tanítása s általában a hitoktatás, egyházi énektanítás és orgonistakántori teendőknek a díjlevélben való részletezés szerint végzése.

Pályázhatnak: Zeneértő okleveles református férfitanítók.

Pályázati határidő: 1922 június 20.

Pályázati okmányok: Keresztlevél, oklevél,

szolgálati bizonyítványok, hatósági és lelkészi bizonyítvány a kommunizmus alatti szereplésről és hatósági orvosi bizonyítvány.

Pályázati kérvények okmányokkal együtt a szegedi református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Próbaéneklés és orgonázás saját költségükön önként jelentkezők részére: 1922 június 25.

Az állomás 1922. évi szeptember 1. napján el foglalandó.

Presbiterium.

Pályázat.

A mezőtúri református főgimnázium fenntartó testülete pályázatot hirdet rajzoló geometria-szabdkézi rajzszakos rendes tanári állásra.

Ez állásra a kinevezés jogát a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr gyakorolja.

Pályázhatnak református vallású okleveles tanárok. Menekült tanárok előnyben részesülnek.

Az okmányokkal kellőleg felszerelt pályázatok f. é. június hó 20-ig nyújtandók be az igazgatóságához.

A kinevezendő tanár fizetése az intézet pénztárából 2400 K törzsfizetés, 1290 K lakáspénz, 200 K ötödéves korpótlék, a szabályszerű állami illetmények.

Az állás 1922. évi szept. 1-én foglalandó el. Mezőtúr, 1922 május 6.

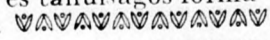
Csomasz Dezső,
igazgatótanács elnöke.

Borsos Károly,
igazgató.

KONFIRMÁCIÓI AJÁNDÉK!

Most jelent meg dr. Erdős Károly

AZ ÉN VALLÁSOM

című könyve, amely a református vallás multját, jelentőségét, hittanát és erkölestanát, a kálvinizmusnak a magyar nemzetre gyakorolt hatását és jelenlegi helyzetét adja élvezetes, gyönyörködtető és tanulságos formában. A könyv 128 lap terjedelmű 32.-rét formában.

Minden 10-re 1 ingyen példányt adunk.

Legalkalmasabb ajándék minden református egyháztag részére bármely alkalomból.

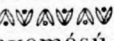
Ára bőrutánzatú papirkötésben, arany nyomással 20 K

Egészvásznon kötésben, arany nyomással 25 K

Kiadja a „MÉLIUSZ” KÖNYVKERESKEDÉS DEBRECZEN.

Konfirmációi előkészületre nélkülözhetetlen

A DEBRECZENI KONFIRMÁCIÓI KIS KÁTÉ.

Írta: Nagy István, debreczeni református vallásitanító-lelkész. A mű gyakorlati értékét bizonyítja az, hogy az első kiadás rövid néhány hónap alatt elfogyott. Az ország minden részében nagy sikerrel használják. Terjedelme 16 nyomtatott oldal. — Ára példányonként 5 korona, 10 százalékos árengedménnyel, vagy minden 10 példányra egy ingyen példánnyal.

Különösen ajánljuk már a múlt évben nagy feltűnést keltett szép, csinos és ízléses, kéknymású, bibliai mondásokkal ellátott

Konfirmációi emléklapot,

melynek ára darabonként K 1-80 és 100 drb rendelésnél K 160.—.

Konfirmáltak anyakönyvi íve. Egy ívre 64 név megy. Ára ívenként 5.— korona.

Megrendelhetők a kiadónál:

„MÉLIUSZ”

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházker. könyvkereskedésében Debreczen, Ferenc József-utca (Piac-utca) 26. szám.